

Устинова Н.В.

ОСОБЕННОСТИ ПЕРЕХОДА ТРАДИЦИОННЫХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ
НА ИННОВАЦИОННЫЕ ФОРМЫ ОБУЧЕНИЯ

В статье на основе теоретического материала, обобщенной практики и собственных разработок в гимназии №1 г. Херсона обобщен перспективный опыт перехода от традиционных учебных заведений к инновационным – лицеям, гимназиям, колледжам, инновационным школам и т.д., в которых внедряется принципиально новая форма организации учебно-воспитательного процесса, основательно закрепляются социальные требования к его организации. Доказано, что гимназия является тем инновационным учебным заведением, где существенно возрастает самостоятельность учительского и ученического коллективов, прежде всего в выборе стратегии развития, организации деятельности, методов обучения и воспитания.

Ключевые слова: традиционные образовательные заведения, инновационные образовательные заведения, принципиально новые формы организации учебно-воспитательного процесса, усиленные социальные требования к его организации.

Ustynova N.V.

PECULIARITIES OF TRANSITION OF TRADITIONAL TEACHING
ESTABLISHMENTS TO INNOVATIVE FORMS OF LEARNING

On the basis of theoretical material, the generalized practice and own developments of Kherson gymnasium №1 perspective experience the transition from traditional to innovative educational institutions - schools, gymnasiums, colleges, innovative schools, etc. is generalized, in which a radically new form of organization educational process is introduced, thoroughly fixed social requirements for its organization. It is shown that high school is the innovative educational institution where the autonomy of teachers and student groups substantially increases, especially in the choice of strategy development, organization of activities, methods of training and education. It is proved that the presence of the type of non-traditional educational institutions in the educational space of Ukraine is both a sign of the times, the withdrawal of public inquiry and the pedagogical search result of teachers. Pedagogical collectives of modern educational institutions of various types are seeking original, individual approaches to training and education of children, develop and implement the author's projects, find its «face». New forms of organization of educational process and new types of educational institutions include: the creation within the traditional secondary schools gymnasium classes, classes tiered training, remedial developmental classes; creating classes with in-depth study of specific subjects, specialized classes; opening of copyright schools, gymnasiums, lyceums, vocational schools, higher vocational schools, colleges; the creation of centers of continuing education.

Key words: traditional teaching establishments, innovative teaching establishments, radically new forms of organization of teaching and upbringing process, earnest demands to organization of teaching and upbringing process.

УДК 37.061

Ястребова В.Я.*

УПРАВЛІННЯ ВЗАЄМОДІЄЮ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ СІЛЬСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ
ІЗ ЗОВНІШНІМ СЕРЕДОВИЩЕМ

У статті розглядаються сучасні наукові підходи до управління закладами освіти сільської місцевості, оновлення методологічних орієнтирів управлінської діяльності, зокрема виділення аспекту управління взаємодією закладу освіти із зовнішнім середовищем. Як пріоритетний напрямок управління закладом освіти сільської місцевості виділяється забезпечення інтегративних зв'язків з зовнішнім середовищем, також приділяється увага стратегіям взаємодії освітнього закладу із оточуючим середовищем на основі аналізу типу соціокультурної ситуації, управлінню стратегічними можливостями закладів освіти сільської місцевості, партнерським стосункам із суб'єктами соціокультурного середовища.

* © Ястребова В.Я.*

Ключові слова: інтегративні зв'язки, типи соціокультурної ситуації, види взаємодії із зовнішнім середовищем, управління стратегічними можливостями, партнерські стосунки.

У сучасних закладах освіти сільської місцевості відбуваються як процеси модернізації в контексті системи освіти України, так і реструктуризація, що припускає укрупнення навчальних закладів за рахунок скорочення кількості малокомплектних шкіл. Проте рішення проблем закладів освіти сільської місцевості є неможливим тільки шляхом зовнішніх перетворень, які не змінюють методологічних підходів до управління закладами освіти.

Сучасний стан сільського соціуму відзначається недооцінкою освітніх і управлінських функцій школи та їх впливом на соціокультурне середовище села. Отже, в умовах оптимізації освіти постає проблема оновлення методологічних орієнтирів управлінської діяльності директора школи, зокрема виділення аспекту управління взаємодією закладу освіти із зовнішнім середовищем.

Різним аспектам специфіки управління закладами освіти сільської місцевості присвячено праці Д. Дейкуна [1], Р. Зуб'яка [4], О. Коберника [5], В. Мелешко [7], М. Набока [8], С. Сидорова [10], А. Цирульникова [11] та багатьох інших.

Мета статті: розкрити сучасні наукові підходи до управління закладами освіти сільської місцевості в аспекті взаємодії із зовнішнім середовищем.

На основі узагальнення наукових досліджень з проблем застосування системного підходу в управлінні закладами освіти можна визначити як пріоритетний напрямок управління закладом освіти сільської місцевості забезпечення інтегративних зв'язків із зовнішнім середовищем, адже саме особливості зовнішнього середовища зумовлюють специфіку закладу освіти сільської місцевості як об'єкта управління.

Виділення аспекту інтеграції як розвитку зв'язків закладу освіти сільської місцевості із зовнішнім середовищем також підтверджується розумінням сільської школи як відкритої соціально-педагогічної системи, яка взаємодіє із зовнішнім середовищем, обмінюючись з ним енергією, інформацією, матеріалами, при цьому ефективність закладу освіти сільської місцевості визначається не тільки його внутрішніми якостями, але й умовами середовища, в якому він здійснює свою діяльність.

До основних принципів побудови інтеграційної моделі управління освітньою системою дослідники відносять такі:

- екстенсивність розвитку як компонентна цілісність, що розширюється;
- гуманізація структурних взаємозв'язків як педагогізація впливу управління;
- взаємопосилення спільної діяльності як забезпечення синергетичного ефекта [6].

У сучасних дослідженнях визначаються різні аспекти інтеграції освітніх ресурсів у сільській місцевості.

Соціально-педагогічний аспект пов'язаний із залученням в освітню сферу ресурсів інших об'єктів соціуму, із збагаченням ідеологічної основи освітньої діяльності на селі.

Організаційно-педагогічна інтеграція властива тим процесам, які розширюють, збагачують, збільшують все те, що стало маленьким, обмеженим, бідним тощо унаслідок змін, що відбулися в сільському соціумі (малочисельний клас, педагогічна самотність учителів-предметників, обмеженість спілкування і т. п.).

Матеріально-технічний аспект інтеграції пов'язаний з об'єднанням зусиль зі спільного використання наявного або нового обладнання з метою підвищення якості освітнього процесу однієї або декількох шкіл, досягнення більш високих результатів навчання і виховання дітей.

Змістовно-методична інтеграція орієнтує на використання інтегрованих навчальних курсів на різних щаблях загальноосвітньої школи, насамперед у рамках

факультативного навчання, додаткової освіти, передпрофільного та профільного навчання.

Технологічний аспект інтеграції освітніх ресурсів пов'язаний з розширенням можливостей наявних і створенням нових технологій навчання, виховання і розвитку школярів, застосованих у змінених соціально-педагогічних умовах.

Дослідники відзначають внутрішнінституціональну та міжінституційну інтеграцію в освіті. Якщо це інтегрування стосується лише освітніх установ, то, очевидно, слід говорити про внутрішнінституціональну інтеграцію. Якщо ж має місце інтегрування ресурсів освітніх установ та інших установ соціуму, то мова йде про міжінституційну інтеграцію [3].

Для використання в управлінській діяльності директора закладу освіти сільської місцевості можна запропонувати основні способи співорганізації діяльності: соціальний інститут, середовище як елемент організаційно-педагогічної системи загальноосвітньої школи, школу як елемент іншого соціального інституту, систему, в якій школа й інші інститути, співтовариства виявляються, опиняються рівноправними партнерами, перебувають у взаємозв'язках співробітництва [2].

Під соціальними інститутами сільської місцевості розуміються стійкі, організовані, загально визнані форми взаємин людей, що встановлюються для виконання однієї з функцій суспільства, серед них: інститут культури, інститут освіти, інститут сім'ї, інститут охорони здоров'я тощо. Інтегративні зв'язки відзначених соціальних інститутів забезпечать не тільки підвищення якості освіти сільської молоді, але й якості життя мешканців сільської місцевості.

Інтегративне управління розвитком системи освіти спрямоване на зміцнення її цілісності, якісне вдосконалення взаємозв'язків і підвищення освітнього потенціалу закладу освіти сільської місцевості.

В організації діяльності сучасної сільської школи наразі визначилися пріоритетні напрямки інтеграції із зовнішнім середовищем :

- розвиток різноманітних форм спільної діяльності та родини, школи та агрогосподарств різних форм власності, сільської громади;
- створення на базі навчального закладу різних центрів – соціокультурного, виробничо-трудоного, додаткової освіти дітей та дорослих, соціально-педагогічного та ін.;
- взаємодія школи із закладами додаткової освіти, професійної освіти молоді, закладами культури, фізкультури та спорту.

Історичний аналіз доводить, що в різні часи по-різному визначалася основна функція сільської школи: наприкінці XIX століття були спроби підмінити загальноосвітню підготовку сільськогосподарською освітою. У середині XX століття було досягнуто певної збалансованості загальноосвітньої та професійної підготовки, хоча й не завжди це було вдало. У нинішні часи в більшості загальноосвітніх закладів сільської місцевості переважає загальноосвітня підготовка учнів.

Одна з сучасних тенденцій розвитку сучасних загальноосвітніх закладів сільської місцевості – інтеграція загальноосвітньої та профільної підготовки учнів. Успішна реалізація профільного навчання в сільській школі передбачає встановлення певних відносин між бізнесовими структурами, державним сектором економіки і системою загальної та професійної освіти. Ці відносини можуть виглядати як вкладення інвестицій, соціальне замовлення на певних фахівців, вимоги до їхньої підготовки.

Разом із цим профільне навчання в закладах освіти сільської місцевості наразі є замкненим більшою мірою на освіті. В основі здійснення профільного навчання повинен бути баланс інтересів особистості та суспільства. Тобто профільна підготовка орієнтована на потреби особистості та потреби певного регіону в кадрах.

Соціально орієнтований управлінець усвідомлює необхідність впливу та реально впливає на розвиток соціальної активності, соціальних ініціатив дорослих і дітей у сільському соціумі.

Історично зумовлений соціально-педагогічний потенціал сільської школи, яка не просто оточена соціокультурним середовищем, але й занурена в нього, в управлінській діяльності директора реалізується в забезпеченні певного типу взаємодії школи з її соціальним оточенням.

Механізми управління відносинами навчального закладу сільської місцевості із зовнішнім середовищем залежать від типу соціокультурної ситуації, в якій працює заклад освіти. А. Цирульниковим виділяється чотири основні типи соціокультурної ситуації залежно від розвинутості (+) або відсутності (-) основних параметрів – культурно-історичної традиції (КІТ) та соціокультурного фону (СКФ):

- «школа в культурному центрі»: основні соціокультурні функції виконує середовище (КІТ(+), СКФ(+));
- «вогнище культури в минулому» (КІТ(+), СКФ(-)): ситуація є характерною для сільських поселень, які були великими в минулому; культурно-історичні традиції ще існують, але сучасний соціокультурний фон є зuboжілим, середовище освітнього закладу деконструктивне;
- «потенційне вогнище культури» (КІТ(-), СКФ(+)): традиції практично відсутні, але є високим сучасний соціокультурний фон; така ситуація складається в поселеннях нового типу або селах, які відроджуються спочатку;
- «культурна пустеля» (КІТ(-), СКФ(-)); відсутні як соціальна традиція, так і сучасний соціокультурний фон [11].

Залежно від типу соціокультурної ситуації директором визначається стратегія взаємодії освітнього закладу з оточуючим середовищем: перетворення, пасивне співіснування, споживання, поглинання елементів оточуючого середовища, адаптація до освітніх потреб середовища. У ситуації «школа в культурному центрі» можливі такі відносини з оточуючим середовищем, як споживання, адаптація до освітніх потреб середовища. У випадку ситуацій «вогнище культури в минулому», «потенційне вогнище культури» або «культурна пустеля» такі стратегії, як пасивне співіснування, споживання, поглинання елементів оточуючого середовища, адаптація до освітніх потреб середовища, не можуть бути ефективними внаслідок того, що за таких умов є або збідненим соціокультурний фон оточуючого середовища, або відсутні потреби в сучасних освітніх послугах; середовище освітнього закладу деконструктивне, у ньому відсутні або незначно представлені соціокультурні об'єкти. Для таких типів соціокультурної ситуації найбільш успішною є стратегія перетворення оточуючого середовища.

У ситуації «школа в культурному центрі» управлінська діяльність директора забезпечує опирання освітнього закладу в своїх освітніх програмах на середовище, яке виконує основні соціокультурні функції, спрямовує колектив на більш поглиблене вирішення власне освітніх завдань.

У ситуації «вогнище культури в минулому» управлінська діяльність директора закладу освіти спрямована на ініціювання стратегії зміни соціокультурного фону за рахунок упровадження територіально-регіональних програм, використання мережових форм освіти, адже реалізувати цю стратегію навчальний заклад самотужки не в силах.

У ситуації «потенційне вогнище культури» директор забезпечує виконання школою функцій зміцнення громади, відкритість новому, інноваційним освітнім технологіям, формування демократичних взаємовідносин, розвитку громадських начал управління.

Ситуація «культурна пустеля» є найбільш складною, у ній працюють та виживають більшість шкіл України. У цьому разі зусилля директора спрямовані

на створення культурно-освітньої спільноти, перетворення самої, здавалося б, безнадійної, ситуації.

Співробітниками науково-дослідної лабораторії «Управління освітніми системами сільських регіонів» КЗ «ЗОППО» ЗОР проведено дослідження стратегії управління, якої дотримуються керівники освітньої системи певного рівня; оцінка відповідності обраної стратегії управління типу соціокультурної ситуації.

Управлінська діяльність керівників сфери освіти сільської місцевості, які брали участь у дослідженні, відзначається вибором таких стратегій:

- стратегія поглиблення якості освітніх послуг за рахунок залучення ресурсів громади – 36,7 %;
- спрямованість на збереження культурно-історичної традиції – 22,2 %;
- зміна соціокультурного фону на основі територіальних програм і використання мережних форм взаємодії суб'єктів соціокультурного простору – 3,6 %;
- здійснення освітнім закладом функцій зміцнення громади – 0 %;
- створення освітньо-виховних комплексів, які перебирають соціокультурні функції, що відсутні в зовнішньому середовищі, – 0 %;
- спрямування управління на створення культурно-освітньої спільноти та перетворення соціокультурної ситуації – 0 %.

Отже управлінські стратегії, яких дотримуються керівники закладів освіти, не повною мірою є адекватними типу соціокультурної ситуації; також дослідження виявило, що керівники не користуються стратегіями управління, спрямованими на зовнішні перетворення, виконання соціокультурних функцій, які відсутні в зовнішньому середовищі.

Нестабільність зовнішнього середовища сучасного села, посилення його динамічності та невизначеності зумовлює використання в управлінській діяльності директора закладу освіти сільської місцевості методології стратегічного управління, основою якого є збалансування потенціалу навчального закладу з можливостями зовнішнього середовища для досягнення мети – забезпечення якісної освіти сільської молоді [14].

І. Ансофф згрупував основні підходи до стратегічного управління : «управління на основі ранжування стратегічних завдань»; «управління стратегічними можливостями»; «управління за допомогою вибору стратегічних позицій»; «управління «за слабкими сигналами»; «управління в умовах стратегічних несподіванок».

Не зменшуючи значення інших підходів до стратегічного управління, визначених І. Ансоффом, зосередимося на потенціалі використання управління стратегічними можливостями в діяльності директора закладу освіти сільської місцевості.

Для визначення особливостей управління стратегічними можливостями закладів освіти сільської місцевості треба виділити два основних види цього підходу до стратегічного управління: порогові можливості та можливості для конкурентної переваги. До порогових належать можливості, мінімально необхідні для існування навчального закладу на ринку освітніх послуг та його здатності до конкуренції в зовнішньому середовищі. На цьому рівні до ресурсів і компетенції висуваються мінімально необхідні вимоги.

До порогових можливостей освітнього закладу сільської місцевості, які зумовлені зовнішнім середовищем, належать: позитивна демографічна ситуація, наявність кадрових, навчально-методичних, матеріально-технічних ресурсів тощо. Управління можливостями навчального закладу в такій ситуації зводиться до підтримки цього мінімального рівня і відстеження динаміки внутрішнього та зовнішнього середовища закладу освіти, яка може вплинути на необхідний мінімальний рівень, як правило, підвищуючи його.

Для управління стратегічними можливостями для конкурентної переваги необхідні унікальні ресурси і ключові компетенції. Такі можливості далеко не завжди наявні в закладах освіти сільської місцевості.

До унікальних у теорії стратегічного управління відносять одиничні або рідкісні в освітній галузі ресурси. Для керівника навчального закладу сільської місцевості важливо, що унікальність є властивістю не самих ресурсів, а якістю і характеристикою ресурсів, які є саме в даному закладі освіти. Можливо, цей ресурс не є рідкісним або унікальним сам по собі, але тільки цей заклад освіти ним володіє в цей момент, й іншим закладам освіти, які є конкурентами, неможливо його скопіювати або роздобути.

Другий важливий показник, який виділяється в управлінні стратегічними можливостями для конкурентної переваги – це ключова компетенція, що становить собою діяльність і процеси, за допомогою яких навчальний заклад використовує ресурси для досягнення конкурентної переваги, причому іншим конкурентним закладам освіти неможливо скопіювати або отримати ці діяльності, точно так, як і її унікальні ресурси.

Основними вузловими точками управління стратегічними можливостями закладами освіти сільської місцевості є зміна існуючих практик управлінської діяльності керівників закладів освіти сільської місцевості, які спрямовані на підтримку мінімального рівня можливостей закладу, розширення даних практик, управління педагогічним колективом як особливим ресурсом для підвищення стратегічних можливостей і виявлення динамічних можливостей закладу освіти. Отже, управління людським чинником забезпечує підвищення стратегічних можливостей закладу освіти. Розвиток дослідницько-експериментальної роботи, навчання педагогічних працівників, підвищення власного розуміння їх «стратегічного» внеску до діяльності навчального закладу дозволяє грамотно здійснювати управління цим ресурсом.

Відповідно до дослідження З. Шершньової, вимоги до управління стратегічними можливостями навчального закладу сільської місцевості полягають в такому:

- для забезпечення оптимальної якості освіти *агресивність стратегій* навчального закладу має відповідати змінам у середовищі (під *агресивністю* розуміється ступінь змін докорінного характеру, які навчальний заклад вносить до асортименту освітніх послуг, освітніх технологій тощо);

- агресивності стратегії навчального закладу сільської місцевості повинна відповідати *готовність* керівників навчального закладу до змін. «Під *готовністю до змін* розуміється ступінь кардинальності змін зовнішніх умов, що керівник у змозі усвідомити, прийняти та перебороти» [13, с. 7-29].

Для забезпечення оптимальної ефективності при використанні нових можливостей мають бути узгоджені вміння та навички керівників, організаційна культура, структура та система управління закладом освіти

До сутнісних ознак управлінської діяльності директора сільської школи дослідники відносять взаємодію суб'єкта управління із соціальними партнерами відповідно до певних типів та механізмів взаємодії, спрямованість управлінської діяльності на консолідацію професійних та громадських зусиль у напрямку розвитку духовно-морального потенціалу мешканців села, оздоровлення сільського соціального середовища, інтеграцію зусиль соціального партнерства в розв'язанні актуальних проблем освіти

Науковцями як основа для створення оптимальних соціально-педагогічних умов реструктуризації мережі сільських закладів освіти пропонується поліцентризм як принципово нова організація управління, за якою значна частина повноважень влади делегується на більш низькі рівні (від моно влади до полі влади), посилюється роль самоуправління, збільшується мережа структурних підрозділів однієї організації. Організація управлінської діяльності директора сільської школи в умовах поліцентризму дозволяє розширити сферу освітніх послуг, реалізувати технологію

соціального партнерства та забезпечити ефективне управління освітою в сільському соціумі під час ринкових реформ. Ідея консолідації не тільки соціальних, але й економічних та культурних можливостей сільського соціуму з метою забезпечення доступності та якості освіти сільських школярів розглядається Л. Циганковою [12].

Специфіка управлінської діяльності директора закладу освіти сільської місцевості зумовлюється унікальністю об'єкта управління, яким є сільська школа; ця унікальність пояснюється перш за все особливостями зовнішнього середовища, які суттєво відрізняються від характеристик зовнішнього середовища шкіл у місті.

Наразі зростає роль загальноосвітніх закладів освіти сільської місцевості в підйомі економіки та соціальному розвитку села, забезпеченні психологічної, соціальної та професійної готовності випускників шкіл до реформування аграрного сектору та соціальної школи села.

У сучасних умовах тільки соціально орієнтована діяльність загальноосвітнього закладу сільської місцевості, як освітньої ланки сільського соціуму, може створити реальні передумови для зміцнення соціумом соціально-економічних, соціально-культурних, соціально-педагогічних функцій. Заклад освіти сільської місцевості потенційно має значні ресурси для опосередкованого розв'язання соціально-економічних, соціально-культурних, демографічних, соціально-педагогічних проблем сільського соціуму, тим самим забезпечуючи сталий розвиток сільських територій.

Отже, управління взаємодією закладу освіти сільської місцевості із зовнішнім середовищем на основі інтеграції, вибору певної стратегії відносин із зовнішнім середовищем, встановлення партнерських стосунків із суб'єктами сільського соціуму забезпечує не тільки підвищення якості освіти, але й має соціокультурне значення для розвитку села.

Перспективним напрямком подальших наукових розвідок є розробка моделей управління закладом освіти сільської місцевості залежно від типу соціокультурної ситуації, в якій він здійснює свою діяльність.

Література:

1. Дейкун Д. І. Методичні рекомендації з оптимізації мережі загальноосвітніх навчальних закладів у сільських районах: навчально-методичний посібник / Д. І. Дейкун, О. В. Пастовенський. – К.: Поліграфкнига, 2011. – 285 с.
2. Жиркова З. С. Особенности разработки инновационной модели системы развития сельской школы Севера / З. С. Жиркова // Известия Российского государственного педагогического университета им. А. И. Герцена. – Вып. 91. – 2009. – С. 70-77.
3. Зайкин М. Интеграционная стратегия инновационного развития образования на селе [Электронный ресурс] / М. Зайкин. – Режим доступа: <http://www.sibuch.ru/node/82>.
4. Зуб'як Р. М. Управління якістю підвищення кваліфікації керівників загальноосвітніх навчальних закладів сільської місцевості: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.06 / Зуб'як Роман Миколайович. – К., 2010. – 186 с.
5. Коберник А. Н. Общая характеристика жизненной активности учеников сельской школы / А. Коберник // Психолого-педагогичні проблеми сільської школи. – Вип. 1. – 2002. – С. 75-79.
6. Марченко Л. А. Интеграция как фактор управления развитием муниципальной образовательной системы: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Марченко Людмила Александровна. – Оренбург, 2003. – 171 с.
7. Мелешко В. В. Управління малокомплектними початковими школами різної структури: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / В. В. Мелешко. – К., 2002. – 22 с.
8. Набок М. В. Соціально-педагогічні засади управління освітою сільського району в сучасних умовах: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / М. В. Набок. – К., 2007. – 17 с.
9. Репин С. А. Управление сельской школой на основе системного подхода / С. А. Репин, С. В. Сидоров. – Челябинск: Фрегат, 2006. – 110 с.

10. Сидоров С. В. Реализация специфики сельской школы в историческом опыте российского образования. [Электронный ресурс] // Исторические, философские, политические и юридические науки, культурология и искусствоведение. Вопросы теории и практики – Тамбов : Грамота, 2011. – № 2 (8) : в 3-х ч. Ч. III. – Режим доступа : www.gramota.net/materials/3/2011/2-3/47.html.
11. Цирульников А. М. Педагогические основы вариативной организации сельской школы / А. М. Цирульников – М. : Новая школа, 1992. – 180 с.
12. Цыганкова Л. М. Развитие управленческой деятельности директора сельской школы в условиях полицентризма: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Цыганкова Лидия Михайловна. – Оренбург, 2005. – 227 с.
13. Шершньова З. Є. Стратегічне управління : підручник / З. Є. Шершньова. – К. : КНЕУ, 2004. – 699 с.
14. Ansoff I. Corporate Strategy / I. Ansoff. – New York : McGraw Hill, 1965. – 201 p.

Ястребова В.Я.

УПРАВЛЕНИЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЕМ УЧРЕЖДЕНИЙ ОБРАЗОВАНИЯ СЕЛЬСКОЙ МЕСТНОСТИ С ВНЕШНЕЙ СРЕДОЙ

В статье рассматриваются современные научные подходы к управлению учебными заведениями сельской местности, обновление методологических ориентиров управленческой деятельности, в частности выделен аспект управления взаимодействием учреждения образования с внешней средой. Как приоритетное направление управления учреждением образования сельской местности выделяется обеспечение интегративных связей с внешней средой, также уделяется внимание стратегиям взаимодействия образовательного заведения с окружающей средой на основе анализа типа социокультурной ситуации, управлению стратегическими возможностями учреждений образования сельской местности, партнерским отношениям с субъектами социокультурной среды.

Ключевые слова: интегративные связи, типы социокультурной ситуации, виды взаимодействия с внешней средой, управление стратегическими возможностями, партнерские отношения.

Yastrebova V.Y.

MANAGEMENT OF INTERACTION OF ESTABLISHMENTS OF COUNTYSIDE WITH EXTERNAL ENVIRONMENT

The article examines scientific approaches to the problem of school management in rural areas. Update methodological guideness of management activities is analyzed in the article and it is based on a systematic approach, which causes the concept of an educational institution of the countryside as an open social and educational system that interacts with the environment.

In terms of the management the relationships between the educational institution and the environment as a priority direction is allocated to ensure the integrative bonds. The article examines various aspects of the integration of educational resources, ways of organizing activities, types of integration of rural schools with the environment. Based on the method of analysis of social and cultural situation, the article gives the choice of the integration strategy of the rural institution with the environment, as well as conversion, consumption, adaptation to the educational needs of the environment, the absorbtion of the elements of the environment. In the article it is identified features of management of strategic capabilities of the educational institution on the basis of threshold capabilities and opportunities for competitive advantage. As the essential feature of the management activity of a school manager in rural areas the interaction with the social partners according to its certain types and mechanisms is considered.

Key words: integrative ties, types of social and cultural situation, kinds of interaction with external environment, management of strategic opportunities, partner relationships.